

แผ่นข้อมูลโรคติดต่อ

โรคไข้กาฬนทนางแอน

โรคไข้กาฬนทนางแอน เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย และสามารถนำไปสู่อาการป่วยที่รุนแรงได้ โรคนี้พบไม่บ่อยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ มักเกิดขึ้นบ่อยกว่าในฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ ทารก เด็กเล็ก ผู้ใหญ่ และคนวัยหนุ่มสาวมีความเสี่ยงมากที่สุด การรักษาแต่เนิ่น ๆ เป็นสิ่งสำคัญ

โรคไข้กาฬนทนางแอน (Meningococcal disease) คืออะไร?

- โรคไข้กาฬนทนางแอน เป็นโรคร้ายแรงที่มักทำให้เกิดภาวะเยื่อหุ้มสมองอักเสบ หรือการอักเสบของแผ่นเยื่อบาง ๆ ที่ห่อหุ้มเนื้อสมองและไขสันหลัง (meningitis) และ/หรือภาวะโลหิตเป็นพิษ (septicaemia) รูปแบบของโรคที่หายาก ได้แก่ โรคข้อต่ออักเสบ (septic arthritis) ปอดบวม (pneumonia) และเยื่อหุ้มตาและเปลือกตาอักเสบ (conjunctivitis)
- คนที่เป็นโรคไข้กาฬนทนางแอนอาจกลายเป็นป่วยหนักอย่างรวดเร็วมาก ผู้ป่วยโรคไข้กาฬนทนางแอนร้อยละห้าถึงสิบคนถึงขั้นเสียชีวิต ถึงแม้จะทำให้การรักษาอย่างทันควันแล้วก็ตาม
- โรคนี้พบได้น้อยลงในช่วงสองสามปีหลังนี้ ปัจจุบันในรัฐนิวเซาท์เวลส์ พบผู้ป่วยประมาณปีละ 100 ถึง 130 ราย ฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิเป็นช่วงที่เป็นโรคไข้กาฬนทนางแอนกันมากที่สุด
- โรคไข้กาฬนทนางแอน เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียไข้กาฬนทนางแอน ซึ่งมีหลายกลุ่มเชื้อพันธุ์ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ กลุ่มเชื้อพันธุ์ที่พบบ่อยที่สุดคือกลุ่มบี แต่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ยังไม่มีวัคซีนป้องกันที่ได้ผลสำหรับกลุ่มบี และพบว่าในรัฐนิวเซาท์เวลส์โรคที่เกิดจากกลุ่มซีพบได้น้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มบี โดยเฉพาะตั้งแต่นำวัคซีนคุ้มกันโรคไข้กาฬนทนางแอนกลุ่มซีมาใช้
- และคนร้อยละ 5 ถึง 25 มีเชื้อแบคทีเรียไข้กาฬนทนางแอนอยู่ที่ด้านหลังของจมูกและลำคอ โดยไม่ได้แสดงอาการป่วยหรืออาการใดๆเลย

ลักษณะอาการของโรคไข้กาฬนทนางแอนเป็นอย่างไร?

- โรคไข้กาฬนทนางแอนไม่มีลักษณะอาการเฉพาะ แต่อาจเริ่มมีไข้อย่างเฉียบพลัน ปวดศีรษะ คอแข็ง ปวดตามข้อ มีผื่นเป็นจุดสีม่วงแดงหรือเป็นจ้ำ ไม่ชอบแสงสว่างจ้า คลื่นไส้และอาเจียน
- อาการทุกอย่างอาจไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกันทีเดียว

- เด็กเล็ก ๆ อาจมีอาการเฉพาะน้อยกว่า ซึ่งอาจได้แก่ หงุดหงิด โกรธง่าย ตื่นนอนยาก กรีดร้อง และไม่ยอมทานอาหาร
- ผื่นจากใช้กาพนกนางแอ่นตามปกติจะไม่หายไปเมื่อกดเบา ๆ ที่ผิว และไม่ใช่ทุกคนที่เป็นโรคนี้จะมีผื่นขึ้น หรือผื่นอาจขึ้นตามมาภายหลังก็ได้
- บางครั้งอาการของโรคที่กล่าวข้างต้นจะเกิดตามหลังอาการทั่ว ๆ ไปที่ไม่เจาะจงเท่า ได้แก่ อาการปวดขา มือเย็นและสีผิวผิดปกติ
- โรคใช้กาพนกนางแอ่นบางครั้งอาจเป็นตามมาจาก การติดเชื้ออื่น ๆ ที่ทางเดินหายใจ
- คนที่มีอาการของโรคใช้กาพนกนางแอ่นควรไปพบแพทย์ด่วน โดยเฉพาะหากมีการดื้อใช้ หงุดหงิด โกรธง่าย มีอาการร่งวงหรือภาวะเชื้องซึม หรือไม่ทานอาหารตามปกติ

โรคใช้กาพนกนางแอ่นแพร่เชื้อได้อย่างไร?

- เชื้อแบคทีเรียใช้กาพนกนางแอ่นแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ยาก และมีชีวิตอยู่ได้ไม่นานนอกร่างกายมนุษย์
- เชื้อแบคทีเรียจะถูกส่งผ่านระหว่างบุคคลได้โดยการสัมผัสสารออกจากข้างหลังจมูกและลำคอ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว จะต้องมีการสัมผัสที่ใกล้ชิดและยาวนานกับผู้ที่เป็นพาหะของเชื้อแบคทีเรีย นั้น ซึ่งมักจะเป็นคนที่มีสุขภาพดี ตัวอย่างของ 'การสัมผัสที่ใกล้ชิดและยาวนาน' คืออาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันหรือการจูบกันอย่างดูดดื่ม (ลึกซึ้ง)
- เชื้อแบคทีเรียใช้กาพนกนางแอ่นยากที่จะแพร่เชื้อได้โดยการดื่ม ทานอาหารหรือสูบบุหรี่ร่วมกัน

ใครที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคใช้กาพนกนางแอ่น?

ถึงแม้โรคนี้อาจเป็นได้กับทุกคน คนที่มีความเสี่ยงสูงกว่าได้แก่

- ผู้ที่อยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ป่วยโรคใช้กาพนกนางแอ่น
- ทารก เด็กเล็ก ผู้ใหญ่และหนุ่มสาว
- ผู้ที่สัมผัสกับคว้นบุหรี และผู้ที่สัมผัสกับคนที่สูบบุหรี
- ผู้ที่จูบอย่างดูดดื่ม (ลึกซึ้ง) กับคนอื่นมากกว่าหนึ่งคน
- คนที่ก่อนหน้านี้เคยป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจตอนบนอีกเสบจากเชื้อไวรัส
- ผู้ที่เดินทางไปประเทศต่าง ๆ ที่มีอัตราคนเป็นโรคใช้กาพนกนางแอ่นสูง
- ผู้ที่มีม้ามไม่ทำงานหรือผู้ป่วยด้วยโรคบางโรคที่หายาก

ผู้ที่เคยสัมผัสผู้ป่วยด้วยโรคใช้กาพนกนางแอ่นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จะมีความเสี่ยงในการติดโรคต่ำมาก คนที่ทำงานดูแลด้านอนามัยไม่ได้มีความเสี่ยงสูงขึ้น ถ้าไม่ได้สัมผัสโดยตรงกับสารที่หลั่งออกมาจากจมูกร่วมคอดหอยของผู้ป่วย (เช่น ถ้าเขาทำการผายปอดด้วยวิธีเป่าปากต่อปาก หรือการใส่ท่อในผู้ป่วยโดยไม่ใช้หน้ากาก)

ป้องกันโรคใช้กาพนกนางแอ่นได้อย่างไร?

การเลิกสูบบุหรีช่วยลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อแบคทีเรีย การรักษารถและบ้านให้ปลอดคว้นบุหรี

วัคซีนสองแบบที่มีให้ใช้ได้

- วัคซีนเมนินโกคอคเคิล ซี คอนจูเกต ป้องกันโรคไขกาทนหางแฉ่นกลุ่มซี วัคซีนนี้เป็นที่แนะนำสำหรับเด็กอายุหนึ่งขวบทุกคน (ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของแผนการฉีดวัคซีนคุ่มกันโรคฟรี) และสำหรับผู้ที่เป็นโรคไขกาทนหางแฉ่น
- วัคซีนเมนินโกคอคเคิล โพลีแซคคาไรด์ ป้องกันกลุ่มเอ ซี วายและดับบลิว 135 วัคซีนนี้เป็นที่แนะนำสำหรับผู้เดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดของโรคไขกาทนหางแฉ่น (เช่น ส่วนของทวีปอัฟริกา ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของซาฮารา และผู้เดินทางไปร่วมพิธีฮัจจในประเทศซาอุดีอาระเบีย)

วัคซีนทั้งสองชนิดนี้ควรให้กับผู้ที่ทำงานในห้องปฏิบัติการ ที่ทำเกี่ยวกับเชื้อไขกาทนหางแฉ่น และผู้ที่มีมาไม่ทำงานและผู้ที่เป็นโรคอื่นๆบางโรค

และเพราะวัคซีนดังกล่าวไม่ได้ป้องกันโรคไขกาทนหางแฉ่นกลุ่มบีที่พบได้บ่อยกว่า ผู้ที่ฉีดวัคซีนป้องกันแล้ว ยังต้องตื่นตัวสำหรับอาการและสัญญาณของโรคไขกาทนหางแฉ่นด้วย

วินิจฉัยโรคไขกาทนหางแฉ่นได้อย่างไร?

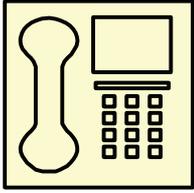
การวินิจฉัยโรคดูตามการตรวจโรคและประวัติของผู้ป่วย ซึ่งบางทีดูยากในระยะเริ่มต้นของโรค การยืนยันการวินิจฉัยโรคทำได้ด้วยการตรวจตัวอย่างจากผู้ป่วย ได้แก่ เลือด ของเหลวจากสมองร่วมไขสันหลัง หรือตัวอย่างผิวหนัง การใช้เวลาที่จะรู้ผลการตรวจของผู้ป่วยแต่ละรายอาจแตกต่างกันไปและขึ้นอยู่กับการตรวจ

รักษาโรคไขกาทนหางแฉ่นได้อย่างไร?

ผู้ป่วยโรคไขกาทนหางแฉ่นจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างรีบด่วนด้วยยาปฏิชีวนะ และมักเริ่มการรักษา ก่อนที่การวินิจฉัยโรคจะได้รับการยืนยันจากการตรวจต่างๆ

การตอบรับของสาธารณสุขเป็นอย่างไร?

โรงพยาบาลและห้องปฏิบัติการต้องแจ้งให้หน่วยงานสาธารณสุขในเขตของตนทราบ ในกรณีที่พบผู้เป็นโรคไขกาทนหางแฉ่น เพื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะได้ทำงานกับแพทย์และผู้ป่วยหรือครอบครัวผู้ป่วยเพื่อระบุตัวผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย (ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและลักษณะการสัมผัสโรคของพวกเขา คนเหล่านี้เรียกว่าเป็นผู้สัมผัสโรค) ผู้สัมผัสโรคเหล่านี้จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคไขกาทนหางแฉ่น และจะค่อยๆระบุตัวกลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดให้ครบถ้วน เพื่อให้ยาปฏิชีวนะให้ปลอดภัยจริงๆ เพราะพวกเขาจะเป็นพาหะของเชื้อแบคทีเรียนี้ ยาปฏิชีวนะเหล่านี้ จะขจัดเชื้อแบคทีเรียออกจากลำคอและป้องกันไม่ให้ส่งต่อไปยังผู้อื่น ยาปฏิชีวนะที่ใช้ในการขจัดเชื้อแตกต่างจากยาปฏิชีวนะที่ใช้ในการรักษาโรค และผู้ที่ได้รับยาปฏิชีวนะขจัดเชื้อยังคงมีความเสี่ยงอยู่บ้างที่จะติดโรค ดังนั้นผู้สัมผัสโรคทุกคนควรรู้จักอาการของโรคไขกาทนหางแฉ่น และควรไปพบแพทย์อย่างรีบด่วน หากมีอาการเหล่านี้เกิดขึ้น

1300 066 055

www.health.nsw.gov.au